

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ | 29 NİSAN
2024

Ekonomide Son Gelişmeler

22 NİSAN | 26 NİSAN

- 3 REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ
- 4 İKTİSADİ YÖNELİM İSTATİSTİKLERİ
- 6 SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ
- 7 FİNANSAL HİZMETLER GÜVEN ENDEKSİ
- 8 TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ
- 10 HİZMET ÜRETİM ENDEKSİ
- 12 KAPASİTE KULLANIM ORANI
- 13 YURT DIŞI ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 16 KONUT FİYAT ENDEKSİ
- 18 HANEHALKI YURT İÇİ TURİZM IV. ÇEYREK
- 19 PARA POLİTİKASI KURULU KARARI

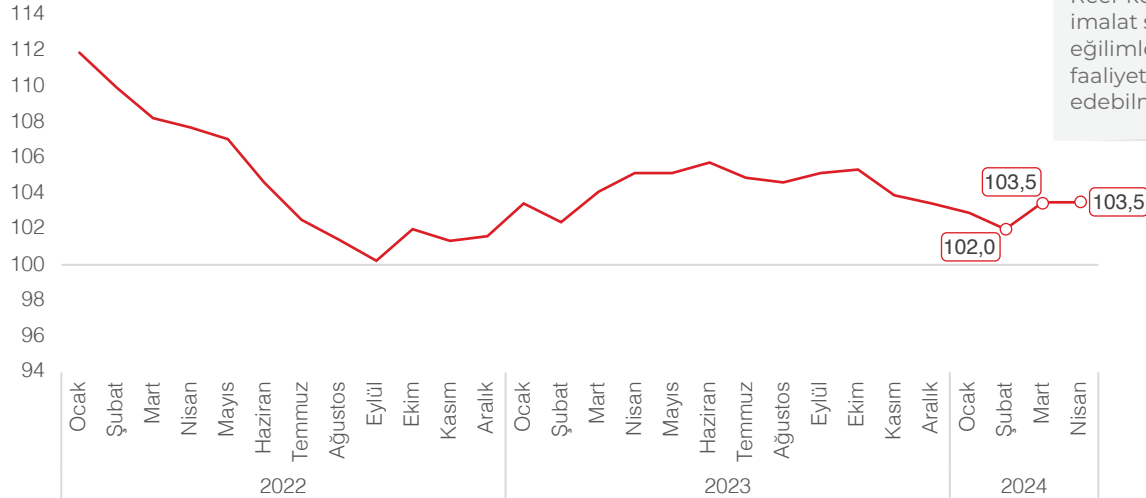
Reel Kesim Güven Endeksi

“Reel Kesim Güveninde Dokuz Ayın Zirvesine Ulaşıldı”

Mart ayında mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA), bir önceki aya göre değişmeyerek 103,5 seviyesini korudu.

Mevsimsellikten arındırılmamış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) ise bir önceki aya göre 1,7 puan artışla yükseliş ivmesini sürdürerek 106,1 seviyesine ulaştı. Bu değer 9 ayın da zirvesi olarak kaydedildi.

Reel Kesim Güven Endeksi (Mevsim Etkilerinden Arındırılmış, RKGE-MA)

Reel kesim güven endeksi ile imalat sanayinde kısa dönemli eğilimler izlenerek ekonomik faaliyetlerin yönünü tahmin edebilmek mümkündür.

İktisadi Yönelim İstatistikleri

“Yıllık ÜFE Beklentisi 55,5 Seviyesinde”

Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde; endeksi artış yönünde etkileyen bileşenlerin sabit sermaye yatırım harcaması, gelecek üç aydaki üretim hacmi, genel gidişat ve mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler olduğu görülüyor. Son üç aydaki toplam sipariş miktarı, gelecek üç aydaki toplam istihdam, mevcut mamul mal stoku ve gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler ise endeksi azalış yönünde etkiliyor.

Sonuçlara göre gelecek on iki aylık dönem sonu itibarıyla yıllık ÜFE beklentisi bir önceki aya göre 1,0 puan artarak yüzde 55,5 seviyesinde gerçekleşti. Ortalama birim maliyetlerde, gelecek üç ayda artış olacağını bekleyenler ile son üç ayda artış olduğunu bildirenler lehine olan seyrin güçlendiği belirlenirken gelecek üç aydaki satış fiyatına ilişkin artış yönlü beklentilerin ise zayıfladığı gözleniyor.

İktisadi Yayılım Anketi Sonuçlarına İlişkin Gelişmeler, Nisan

	Son Üç Ay	Mevcut Durum	Gelecek Üç Ay
Üretim Hacmi	↑ ↓		↑ ↓
Toplam Sipariş Miktarı	↑ ↑	↑ ↑	↑ ↓
İç Piyasa Sipariş Miktarı	↑ ↓	↑ ↓	↑ ↓
İhracat Sipariş Miktarı	↑ ↑	↓ ↑	↑ ↓
Toplam İstihdam			↑ ↓
Ortalama Birim Maliyet Satış Fiyatı	↑ ↑		↑ ↑
Satış Fiyatı			↓ ↓

İktisadi Yönelim Anketi ile üretim girdilerinin maliyetleri ve satış fiyatları hakkında imalat sanayinin beklenti ve gerçekleştirmelerini takip etmek mümkündür.

• Kısa oklar bir önceki aya göre (aylık) değişimleri, uzun oklar ise bir önceki yılın aynı ayına göre olan (yıllık) değişimleri göstermektedir.

• Maliyet ve satış fiyatı değişkenleri dışındaki değişkenlerde lacivert oklar artışı, kırmızı oklar ise azalışı göstermektedir.

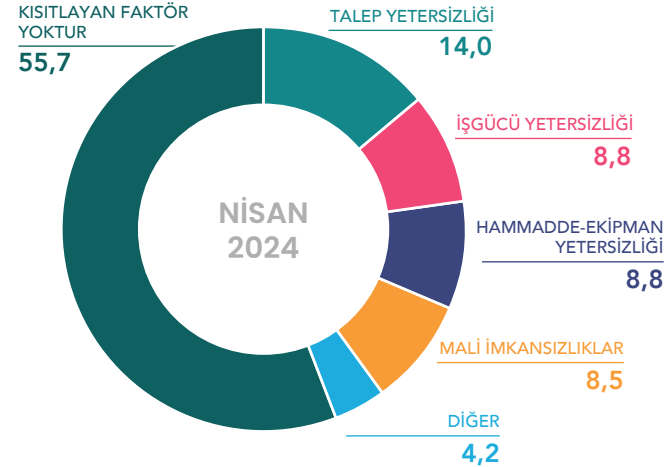
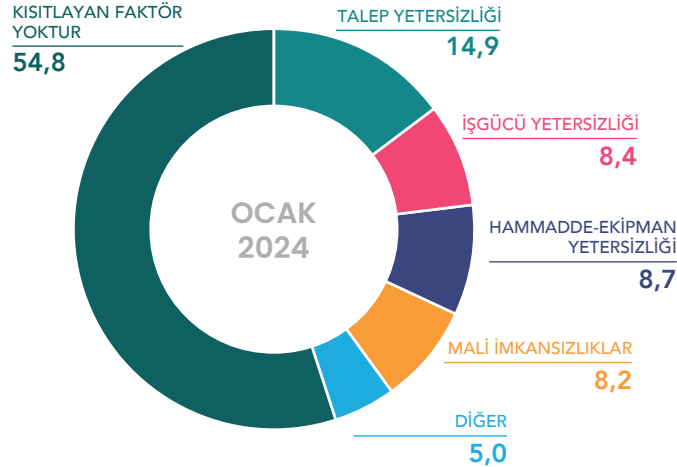
İktisadi Yönelim İstatistikleri

“Talep Yetersizliği Üretimi Kısıtlayan En Önemli Faktör”

Nisan ayı için ankete katılan işyerlerinin yüzde 55,7’si üretimlerini kısıtlayan faktör bulunmadığını belirtirken yüzde 14,0’ı üretimlerini kısıtlayan en önemli faktörün talep yetersizliği olduğunu aktarıyor. Bu faktörleri sırasıyla hammadde ekipman yetersizliği ile işgücü yetersizliği, mali imkansızlıklar ve diğer faktörler izliyor. Son üç aydaki rekabet gücüne ilişkin gelişmelere bakıldığında ise yurt içi piyasalardaki rekabet gücüne ilişkin olarak bir önceki dönemde azalış bildirenler lehine olan seyrin güçlendiği görülüyor.

İktisadi Yönelim İstatistikleri ile imalat sanayinde faaliyet gösteren işyerlerinin üst düzey yöneticilerinin, yakın geçmiş ve mevcut durum hakkındaki değerlendirmeleri ile geleceğe yönelik beklentilerinin izlenerek, imalat sanayinin kısa dönemdeki eğilimlerini yansıtacak göstergelerin üretilmesi amaçlanmaktadır.

Üretimi Kısıtlayan Faktörler (%)

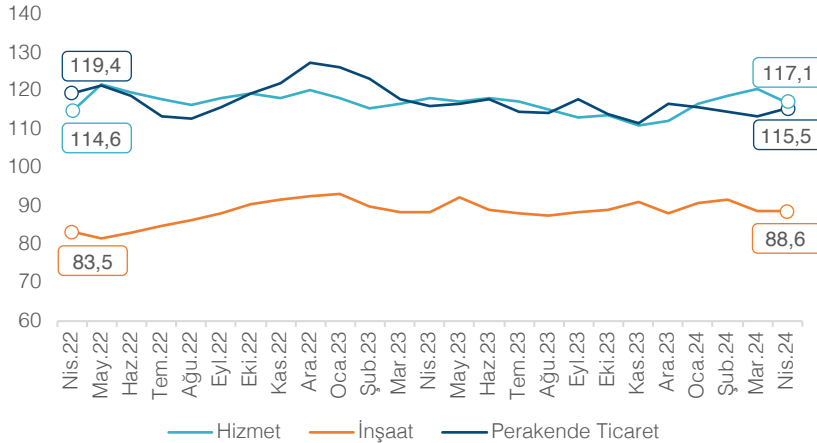
Sektörel Güven Endeksleri

“Perakende Ticaret Sektöründe Artış, Hizmet Sektöründe Azalış”

Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksinde nisan ayında bir önceki aya göre artış gösteren tek sektör %1,9 ile perakende ticaret oldu. İlgili ayda inşaat sektöründe değişiklik göstermeyen endeks, hizmet sektöründe ise %2,8 azaldı. Endeksin alt kırılımlarına bakıldığında hizmet sektörünü oluşturan tüm endekslerde düşüş gözlemlendi. Buna göre, hizmet sektöründe son 3 aylık dönemde iş yapma durumu %2,1, son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep %3,6 ve gelecek 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisi ise %2,6 oranında azaldı.

Perakende ticaret sektörü güven endeksinin alt detaylarına bakıldığında son 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar %3,3, gelecek 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi %2,9 artış kaydederken mevcut mal stok seviyesi ise %1,4 oranında azaldı. İlgili ayda diğer sektörlerle göre en düşük endeks değerine sahip inşaat sektörünün detaylarına bakıldığında ise alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi %0,1 artarken gelecek 3 aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisinde %0,1 düşüş gözlemlendi.

Sektörel Güven Endeksleri

Endeksin 100'den büyük olması sektörün mevcut ve gelecek döneme ilişkin iyimserliğini, 100'den küçük olması ise kötümserliğini göstermektedir.

Kaynak: TÜİK

*Mevsimsel etkilerden arındırılmıştır.

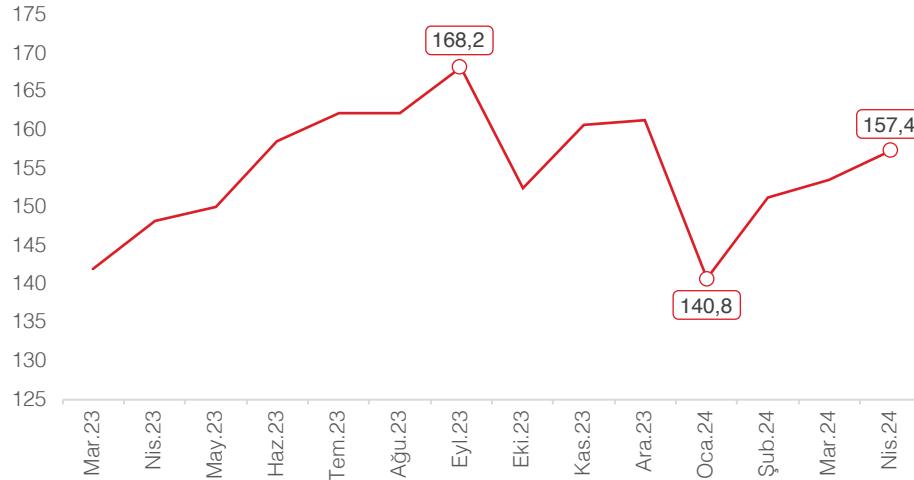
Finansal Hizmetler Güven Endeksi

“Finansal Hizmetler Güven Endeksinde Güçlü Seyir”

Finansal hizmetler güven endeksi nisan ayında bir önceki aya göre 3,8 puan artış kaydederek 157,4 seviyesinde gerçekleşti.

Endeksin alt kırılımları incelendiğinde; son üç aydaki iş durumu ve hizmetlere olan talebin endeksi artış yönünde etkilediği, gelecek üç aydaki hizmetlere olan talep beklentisinin ise endeksi azalış yönünde etkilediği görülmektedir.

Finansal Hizmetler Güven Endeksi, Nisan

Finansal Hizmetler Güven Endeksi = 100, Finansal hizmetler sektöründe istikrarlı görünüm

Finansal Hizmetler Güven Endeksi > 100, Finansal hizmetler sektöründe iyimser görünüm

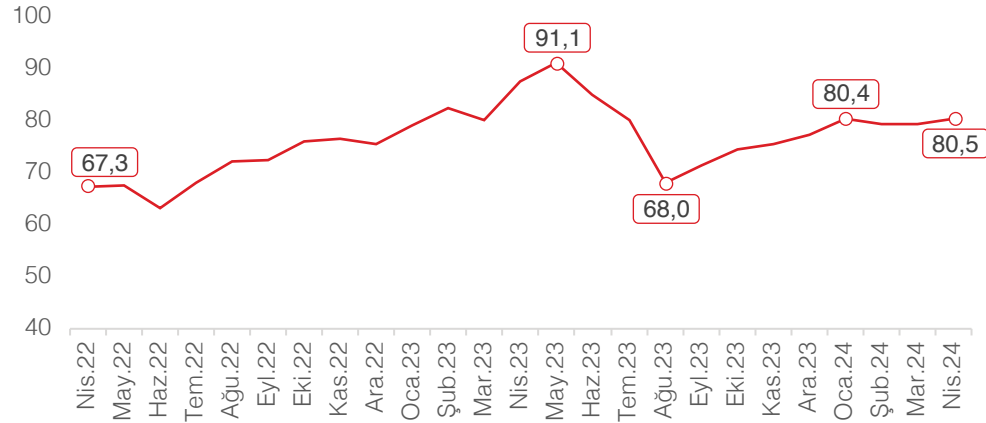
Finansal Hizmetler Güven Endeksi < 100, Finansal hizmetler sektöründe kötümser görünüm

Tüketici Güven Endeksi

“Tüketici Güveninde Nisan Ayında %1,4 Oranında Artış”

Tüketicilerin geleceğe dair beklentilerini ölçmek için önemli bir gösterge niteliği taşıyan Tüketici Güven Endeksi, yeni yılın ilk ayına yükseliş ile başlamış ancak şubat ayında düşmüştü. Geçtiğimiz ay yeniden toparlanmaya başlayan endeks, nisan ayında da toparlanmasını sürdürerek %1,4 oranında artış ile 80,5 değerine ulaştı.

Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

Tüketici Güven Endeksi

“Genel Ekonomik Durum Beklentisinde %4,4'lük Artış”

Gelecek 12 aylık dönemde hanelerin maddi durum beklentisi nisan ayında bir önceki aya göre %5 artarak 82,9 değerine yükseldi. Benzer şekilde, gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisinde de bir artış yaşandı. İlgili endeks nisan ayında bir önceki aya göre %4,4 daha fazla artarak 78,1 seviyesine yükseldi. Öte yandan, gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi %1,2 azalarak 95,8 değerine geriledi.

Tüketici Güven Endeksi, Alt Endeksleri ve Değişim Oranları, Nisan 2024

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Mart	Nisan	Mart	Nisan
Tüketici Güven Endeksi	79,4	80,5	0,02	1,4
Mevcut Dönemde Hanenin Maddi Durumu	66,6	65	-0,7	-2,3
Gelecek 12 Aylık Dönemde Hanenin Maddi Durum Beklentisi	78,9	82,9	0,9	5
Gelecek 12 Aylık Dönemde Genel Ekonomik Durum Beklentisi	74,9	78,1	0,4	4,4
Gelecek 12 Aylık Dönemde Dayanıklı Tüketim Mallarına Harcama Yapma Düşüncesi	97	95,8	-0,5	-1,2

■ Tüketici fiyatlarının değişimine ilişkin düşünce ve beklenti endekslerindeki düşüş tüketici fiyatlarında artış düşüncesini/beklentisini göstermektedir.

■ Anket sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi 0-200 aralığında değer alabilmektedir. Tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durumu göstermektedir.

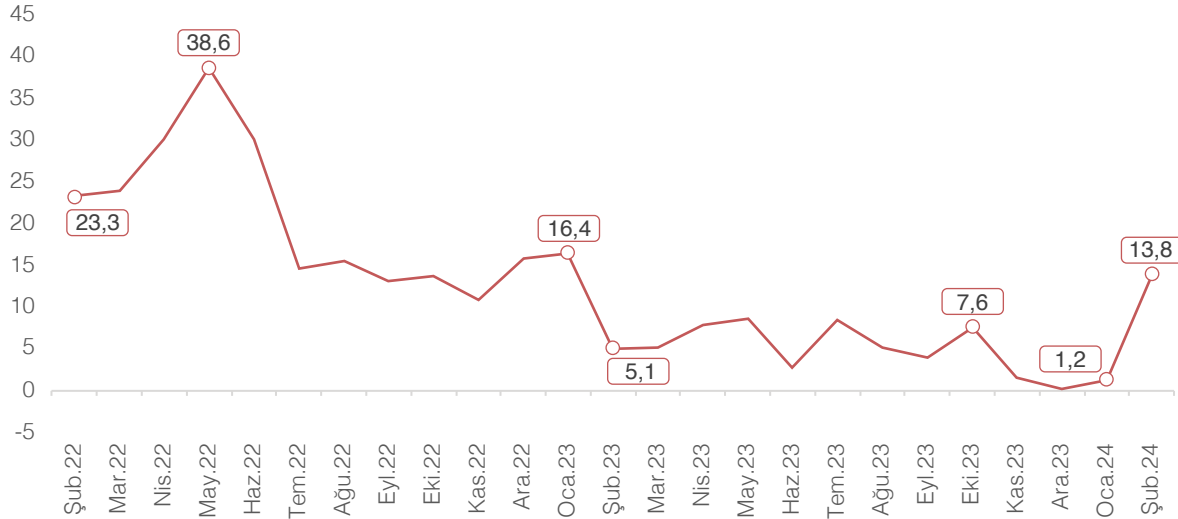
Hizmet Üretim Endeksi

“Hizmet Üretim Endeksinde Aylık %2,7’lik Artış”

Hizmet sektörü üretim faaliyetlerinin fiyat etkilerinden arındırılmış kısa dönemli hareketlerini ölçmek amacıyla oluşturulan Hizmet Üretim Endeksi, 2024 yılı şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %13,8 artarken aylık bazda ise %2,7’lik yükseliş kaydetti.

Hizmet Üretim Endeksi (2021=100), hizmet sektöründe belirli bir dönemde üretilen çıktı hacminin, aynı sektörde belirli bir temel yılda üretilen çıktı hacmine oranı olarak tanımlanmaktadır.

HÜE Yıllık Değişim Oranları (%)

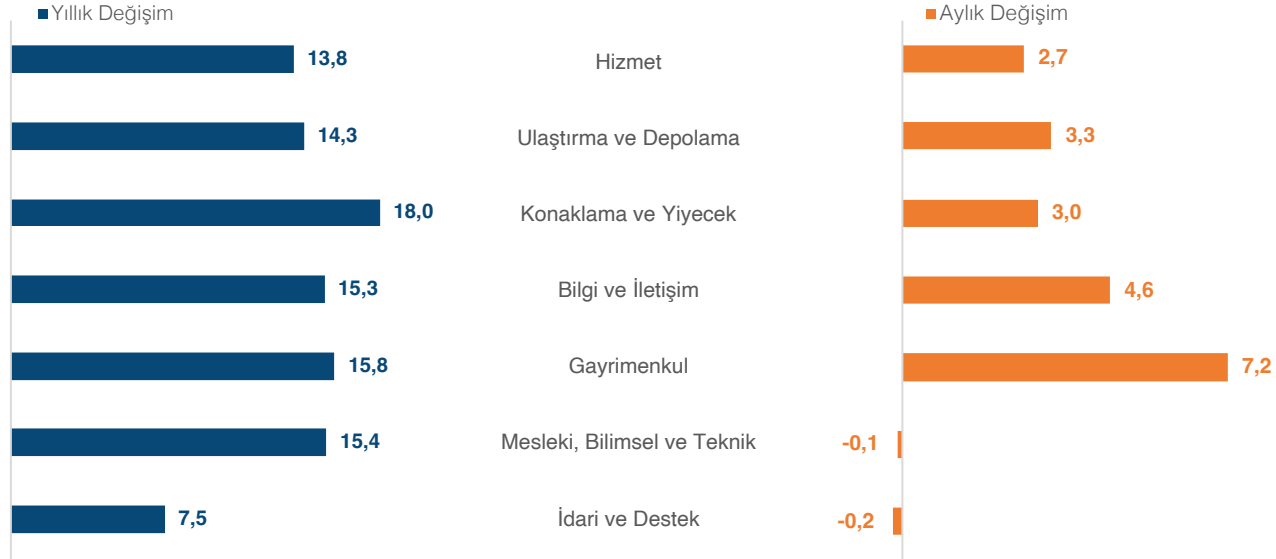

Hizmet Üretim Endeksi

“Gayrimenkul Faaliyetlerinde %7,2’lik Artış”

Hizmet üretim endeksi faaliyet gruplarına göre yıllık bazda en büyük değişim %18’lik artışla konaklama ve yiyecek grubunda kaydedilirken gayrimenkul ise %7,2 artarak bir önceki aya kıyasla en fazla değişim yaşayan faaliyet grubu oldu.

HÜE Yıllık ve Aylık Değişim Oranları (%), Şubat 2024

Kaynak: TÜİK

Kapasite Kullanım Oranı

“KKO-MA Aylık 0,2 Puan Azaldı”

İmalat sanayisi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA) nisan ayında bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak %77,0 seviyesinde gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış kapasite kullanım oranı ise bir önceki aya göre 0,5 puan artarak %76,7 kaydetti.

KKO ve Mevsimsel Etkilerden Arındırılmış KKO (%)

Kaynak: TCMB

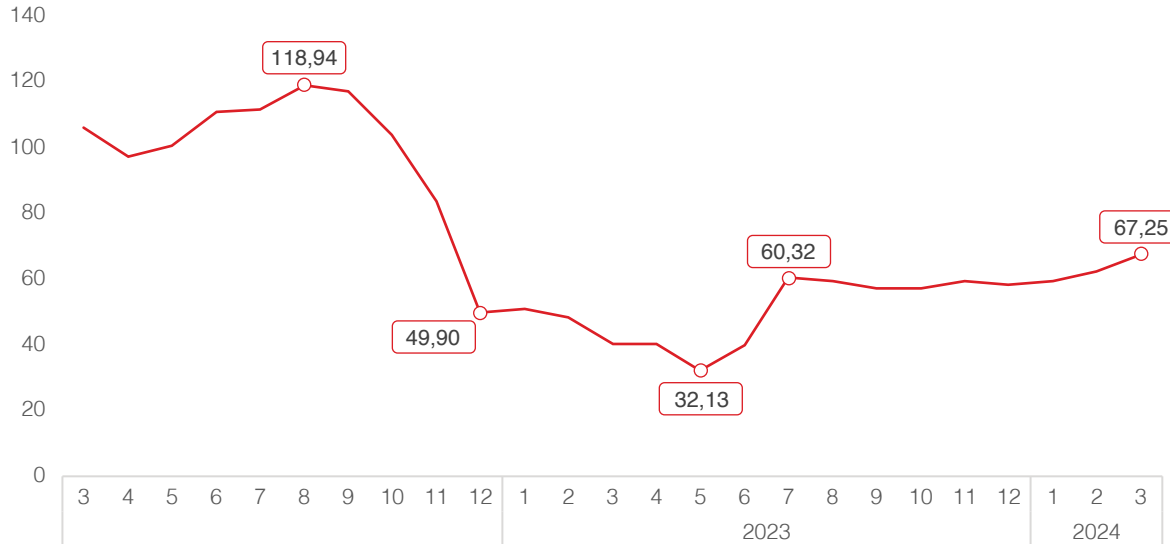
Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi

“YD-ÜFE’de Aylık %4,7 Artış”

YD-ÜFE mart ayında bir önceki aya göre %4,7, bir önceki yılın aralık ayına göre %12,1, bir önceki yılın aynı ayına göre %67,25 ve on iki aylık ortalamalara göre ise %55,14 artış gösterdi.

YD-ÜFE, ülke içerisinde üretimi yapılan ve yurt dışına satışı konu olan ürünlerin üretici fiyatlarındaki değişimi göstermektedir.

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi

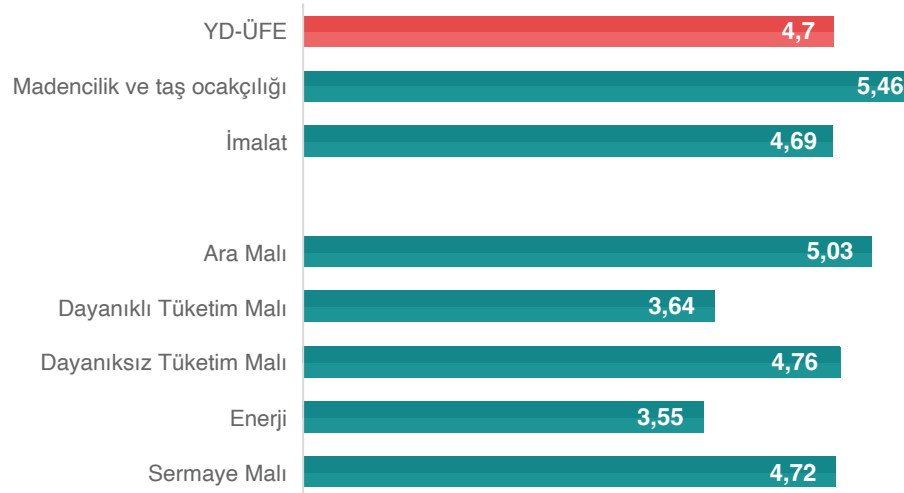
Kaynak: TÜİK

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi

“İmalat Ürünlerinde Aylık %4,69 Artış”

Sanayi sektörünün aylık fiyat değişimleri incelendiğinde; madencilik ve taş ocakçılığında %5,46, imalatta %4,69 artış izlendi. Ana sanayi gruplarının aylık değişimleri ise ara mallarında %5,03, dayanıklı tüketim malında %3,64, dayanıksız tüketim malında %4,76, sermaye mallarında %4,72 ve enerjide %3,55 artış olarak gerçekleşti.

YD-ÜFE Aylık Değişim Oranları (%)

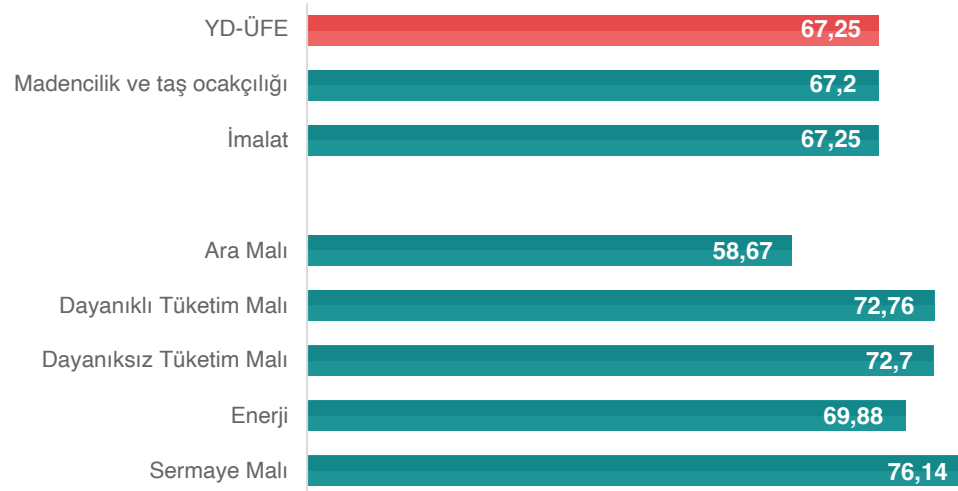
Kaynak: TÜİK

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi

“İmalat Ürünlerinde Yıllık %67,25 Artış”

Sanayi sektöründe yıllık fiyat değişimleri incelendiğinde; madencilik ve taş ocakçılığında %67,2, imalatta %67,25 artış görüldü. Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri ise ara mallarında %58,67, dayanıklı tüketim malında %72,76, dayanıksız tüketim malında %72,7, sermaye mallarında %76,14, enerjide %69,88 artış gösterdi.

YD-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

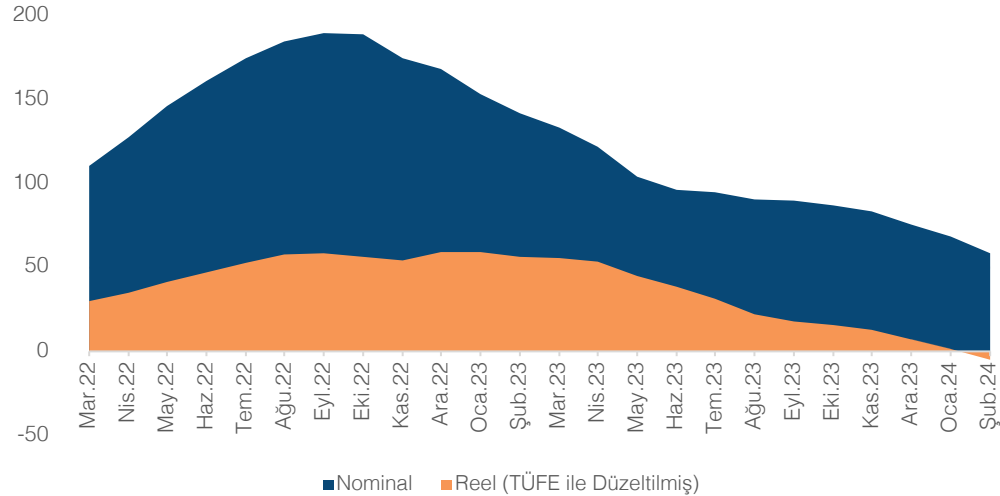
Kaynak: TÜİK

Konut Fiyat Endeksi

“Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %68 Artış”

Türkiye’deki konutların kalite etkisinden arındırılmış fiyat değişimlerini izlemek amacıyla hesaplanan konut fiyat endeksi (KFE), şubat ayında bir önceki aya göre %2,2, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %58,3 oranında artış gösterdi. TÜFE ile düzeltilmiş yıllık reel konut fiyatlarında ise yüzde 5,1’lik düşüş kaydedildi. Ankara ve İzmir’in konut fiyatlarında ise yıllık nominal değişimler sırasıyla %72,9 ve %57,4 oranlarında artış şeklinde gerçekleşti.

Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

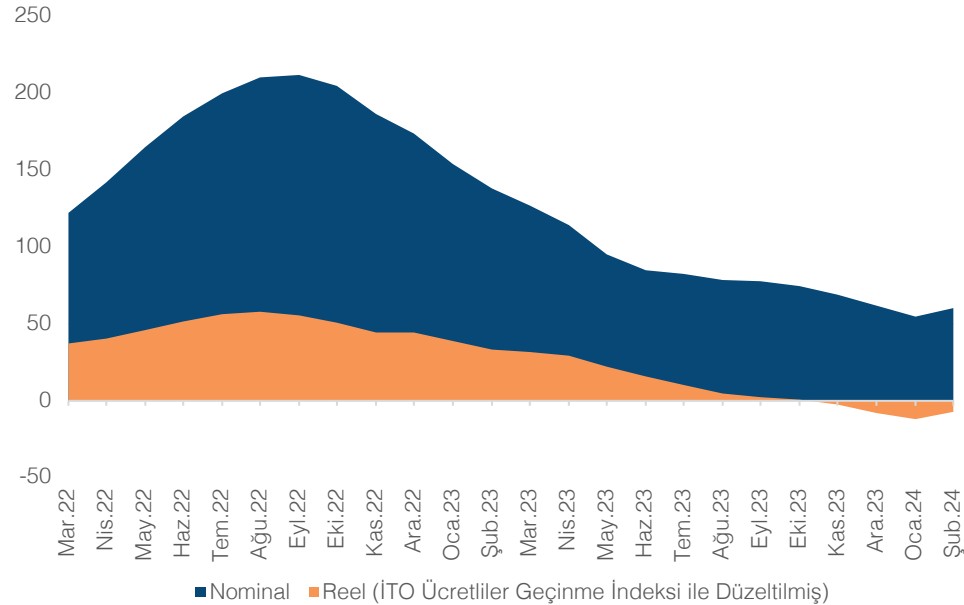
Kaynak: TCMB

Konut Fiyat Endeksi

“İstanbul Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %54,5 Artış”

İstanbul konut fiyat endeksi şubat ayında, bir önceki aya göre %1,5, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %45,6 oranında arttı. İTO Ücretliler Geçinme İndeksi ile düzeltilmiş yıllık reel değişim ise eksi 7,74 oranında gerçekleşti.

İstanbul Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TCMB, İTO

Hanehalkı Yurt İçi Turizm IV. Çeyrek

“Yerli Turistlerin Yurt İçinde Yaptıkları Seyahat Harcamalarında %140 Artış”

2023 yılının dördüncü çeyreğinde (Ekim-Aralık) yurt içinde ikamet eden 9 milyon 616 bin kişi seyahate çıktı. Bir ve daha fazla geceleme kaydı ile ülke içinde yapılan toplam seyahat sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %32 artarak 11 milyon 509 bin seyahat olarak kaydedildi. Yerli turistlerin yurt içinde yaptıkları seyahat harcamaları bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %140 artarak 45 milyar 734 milyon 935 bin TL oldu. Bu harcamaların %93'ünü 42 milyar 526 milyon 11 bin TL ile kişisel harcamalar, %7'sini ise 3 milyar 208 milyon 924 bin TL ile paket tur harcamaları oluşturdu. Seyahat başına yapılan ortalama harcama ise 3 bin 974 TL olarak gerçekleşti.

IV. çeyrekte harcama türlerinin toplam seyahat harcamaları içerisindeki dağılım oranlarına bakıldığında, en fazla payı %30,2 ile yeme ve içme harcamaları aldı. Toplam harcamalar içinden ulaştırma harcamaları %30, konaklama harcamaları ise %11,6 pay aldı. Bu harcama türlerinin geçen yılın aynı dönemine göre değişim oranları incelendiğinde ise yeme ve içme harcamalarında %136,2, ulaştırma harcamalarında %126 ve konaklama harcamalarında ise %189,9'luk artış tespit edildi.

Seyahate Çıkan Kişilerin Seyahat Harcamaları, IV. Çeyrek: Ekim-Aralık ve Yıllık, 2023

Yıl	Çeyrek	Toplam Harcama (Bin TL)	Değişim Oranı (%)	Paket Tur Harcaması (Bin TL)	Değişim Oranı (%)	Kişisel Harcama (Bin TL)	Değişim Oranı* (%)	Seyahat Başına Ortalama Harcama (TL)
2022	Yıllık	114.317.183	96,7	10.774.129	111,4	103.543.055	95,3	2.185
	I	12.184.330	100,4	665.626	162,5	11.518.703	97,7	1.383
	II	19.707.895	83,8	1.615.256	91,2	18.092.639	83,1	1.727
	III	63.366.190	112,6	7.175.247	121,2	56.190.944	111,6	2.710
	IV	19.058.768	65,8	1.317.999	74,9	17.740.769	65,1	2.186
2023	Yıllık							
	I	22.271.455	82,8	1.223.819	83,9	21.047.636	82,7	2.207
	II	47.792.417	142,5	4.480.889	177,4	43.311.528	139,4	2.971
	III	113.996.644	79,9	11.753.665	63,8	102.242.978	82,0	4.794
	IV	45.734.935	140	3.208.924	143,5	42.526.011	139,7	3.974

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
 *Değişim oranı: Bir önceki yılın aynı dönemine göre hesaplanmaktadır.

Kaynak: TÜİK

Para Politikası Kurulu Kararı

“Merkez Bankası Faizi Sabit Tuttu”

Merkez Bankası nisan ayı Para Politikası Kurulu kararı ile politika faizi olarak bilinen bir haftalık repo ihale faiz oranını piyasa beklentilerine paralel olarak %50 seviyesinde sabit tuttu. Kurul, kararı alırken parasal sıkılaştırmanın gecikmeli etkilerini göz önünde bulundurduklarını belirtti.

Para Politikası özet metninde öne çıkan hususları şöyle sıralayabiliriz:

- ✓ **Enflasyon baskısındaki devamlılık:** Aylık enflasyonun ana eğilimi zayıflamaya rağmen beklenilenden yüksek seyrediyor. Öte yandan yurt içi talepteki direncin yüksekliği, hizmet enflasyonundaki katılık, enflasyon beklentileri, jeopolitik riskler ve gıda fiyatları enflasyonist baskıyı besliyor.
- ✓ **Gerektiğinde sıkılaştırma:** Aylık enflasyonda belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana kadar sıkı para politikası devam edecek. Enflasyonda belirgin ve kalıcı bir bozulma durumunda para politikası duruşu sıkılaştacak.

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itokurumsal

www.ito.org.tr